

Sociale routekaart Sittard-Geleen

UITGANGSPUNTEN VOOR DE HELE STAD

1. Wmo, Jeugdwet en Participatiewet komen samen op de Sociale routekaart

- De sociale wetten zijn bedoeld om elkaar te versterken. En daarmee samenhang en maatwerk te organiseren op het gebied van jeugd, zorg, werk en inkomen. Met als uitgangspunt dat inwoners aan het stuur zitten van hun eigen leven, gesteund door naasten. Het woord 'regie' reserveren we voor inwoners. Ieder mens heeft die regie, ongeacht de ondersteuning en/of zorg.
- Op de Sociale routekaart Sittard-Geleen laten we vier routes zien, die samen het sociale domein vormen. De groene route van het sociaal netwerk, de gele van het informele en buurtnetwerk, de oranje van de algemene, of basisvoorzieningen en de blauwe route van de voorzieningen waarvoor een toekenning of indicatie nodig is.
- In het midden van die routes bevindt zich een rotonde om aan te geven dat iedere inwoner en ieder gezin meerdere routes bewandelt, van de een naar de ander en weer terug.
- Onze sociale visie staat op de routekaart als richtingwijzer naar een veerkrachtige samenleving.

2. Onze ambitie is dat inwoners de routes lopen op een manier die hen past

- Ieder mens heeft een eigen leefsituatie en een eigen leefstijl. De leefsituatie bepaalt WAT mogelijk is om mee te doen, kijkend naar vitaliteit, gezondheid, netwerk, woonsituatie, financiën. De leefstijl bepaalt HOE mensen mee willen doen. Waar hechten zij waarde aan, hoe kijken zij naar hun toekomst?
- De groene route is voor mensen cruciaal om te leven zoals ze kunnen en willen leven. Op die route ben je mens tussen de mensen om je heen.
- Voor gemeente en professionals zijn ideeën en behoeften vanuit onze samenleving zo veel mogelijk het vertrekpunt. Hierdoor ontstaat meer ruimte voor eigen initiatief en eigen verantwoordelijkheid.

3. De basis moet stevig zijn – de groene, gele en oranje route

- Voor iedereen geldt dat een veilige thuishaven het allerbelangrijkst is. Veiligheid en communicatie horen daarbij.
- Vervolgens zijn basisvoorzieningen van belang om mee te doen en initiatief en verantwoordelijkheid te kunnen nemen en talent te kunnen ontwikkelen.
- In die basis gaat het om de functies van ontmoeting, informatie & advies en lichte ondersteuning. Die organiseren we in de nabijheid van mensen.
- Met elkaar zijn we alert. Want noodzakelijke zorg en veiligheid moeten worden gewaarborgd. In het bijzonder voor kinderen.

4. Onze inzet is gebiedsgericht – fysiek, sociaal én veilig in samenhang

- In onze stad behouden de wijken, kernen en dorpen hun eigen identiteit.
- Daar wordt gewerkt aan een veilige en zorgzame samenleving. Met alle aspecten die daarbij horen. Schoon, heel en veilig. Maar ook zorg, welzijn en participatie, duurzaamheid en milieu.
- Dat gebeurt door inwoners, hun sociale netwerken, verenigingen en wijk- en buurtplatforms. Door vrijwilligers en mantelzorgers. Door professionals die in de wijk actief zijn, zoals huisartsen, leerkrachten, thuiszorgmedewerkers, maatschappelijk werkers, wijkagenten en toezichthouders.
- Er ontstaan nieuwe vormen van wijk- en buurtgerichte communicatie. Zodat initiatieven een kans krijgen, signalen verder worden gebracht en vraag en aanbod van buurtbewoners aan elkaar worden gekoppeld.

5. We werken van buiten naar binnen – uitnodigend en verbindend

- Ons vertrekpunt is de eigen kracht, de creativiteit van inwoners en het zelf-organiserend vermogen van onze stad, onze wijken, kernen en dorpen.
- Wij functioneren buiten het gemeentehuis, dichtbij onze inwoners om initiatieven te stimuleren. En als er problemen zijn, deze op tijd op het spoor te komen en samen oplossingen te ontwikkelen. Want voorkomen is beter dan genezen.
- Inwoners hebben een stem als het gaat om de (gebiedsgerichte) voorzieningen. We hechten aan beginspraak.

6. De kunst is om los te laten – ieder heeft een rol en draagt verantwoordelijkheid

- Een samenleving vormen we met elkaar. Iedere inwoner heeft zijn inbreng vanuit zijn rol en verantwoordelijkheid. Professionals sluiten aan bij wat nodig is. Zonder op elkaars stoel te zitten. Zonder over te pakken. Zonder te problematiseren. Zonder te pampieren.
- Het echte gesprek met mensen is belangrijk. Want vaak denken we dat we begrijpen wat er aan de hand is, maar blijkt er veel meer te spelen. Soms is luisteren genoeg.
- Steeds zetten we het belang van inwoners voorop en maken we zichtbaar wat er is en kan.

7. De echte vernieuwing zit in het samenspel - met iemand die het totaal overziet

- Alles is er. Wat ons te doen staat, is de verschillende krachten combineren. Ons menselijk kapitaal is de grootste kracht: de vele vrijwilligers en informele zorgers (zorgvrijwilligers en mantelzorgers).
- Samenspel vraagt inzicht in elkaars rollen en denkwerelden. Het draait op goede onderlinge afspraken en afstemming van wederzijdse verwachtingen. Normale menselijke, gelijkwaardige verhoudingen en gezond verstand zijn dan de sleutelwoorden. Waarbij we als gemeente steeds het waarom toelichten van (voorgenomen) beleid met de uitgangspunten voor de uitvoering ervan.
- De uitwerking van concrete situaties kan per situatie erg verschillen. Eén ding is essentieel: iemand die het totaal overziet van wat er gewenst en nodig is en de coördinatie op zich neemt. Niet alleen bij complexe problemen op verschillende leefgebieden. Waarbij 'de inwoner' altijd de regie heeft en houdt, tenzij dat niet langer mogelijk is.

8. We dragen bij aan een veerkrachtige samenleving met nieuwsgierigheid, humor en relativering

- Ons streven is om onszelf in de ander te verplaatsen en ons in te leven in andermans situatie. Zonder zomaar te oordelen. Nieuwsgierigheid, humor en relativering brengen ons dichterbij elkaar omdat er andere perspectieven in beeld komen. Waarom doen we de dingen zoals we ze doen? Welke mogelijkheden komen in beeld als we een andere bril opzetten?
- We dagen onszelf uit om niet alleen ons denkvermogen te prikkelen. Maar om daadwerkelijk op een andere manier bij te dragen aan de gemeenschapsvorming van bijna 100.000 inwoners.

*Goed uit je doppen kijken
is niet voldoende
als je niets ziet met je hart.*

*Wat je vandaag moet doen,
moet je doen zoals je morgen denkt
dat je het had moeten doen.*

Toon Hermans

ZAKEN OM VAST TE HOUDEN, TE VERSTERKEN, TE VERNIEUWEN EN TE VERLATEN

Informele en formele partners in Sittard-Geleen willen bijdragen aan onderstaande zaken om te bevorderen dat de sociale wetten elkaar ècht versterken. Met de gedeelde wens om het simpel te houden en aan te sluiten bij wat er is.

VASTHOUDEN	De brede betrokkenheid en motivatie van inwoners en professionals om samen een veilige, zorgzame samenleving te vormen.	Het menselijk kapitaal: de vele vrijwilligers, mantelzorgers en initiatiefrijke bewoners die omzien naar elkaar en hun omgeving.
	Onze sociale visie als richtingwijzer naar een veerkrachtige samenleving. Met als kern dat inwoners de regie hebben over hun eigen leven en hun eigenwaarde behouden. De inwoner beslist en heeft de leiding, de professional volgt.	Basisvoorzieningen die bekend zijn bij inwoners en waar iedereen op een vanzelfsprekende manier gebruik van kan maken.
VERSTERKEN	Het waarderen en benutten van informele (buurt)netwerken.	Het waarderen en benutten van de mogelijkheden op alle routes.
	Maatwerk bieden: werken vanuit de bedoeling en niet vanuit de regel. De motivatie van een inwoner – een goed leven in eigen ogen – is de maatstaf voor professionals om te doen en te laten.	Zichtbaar maken van wat er is en kan op de verschillende routes. Denk aan een Routekaart voor de wijk/een bepaald gebied.
VERNIEUWEN	Een brede, integrale kijk op de leefsituatie en leefstijl van mensen. Waarbij de aandacht per definitie uitgaat naar alle leefgebieden.	Het overzicht op en de coördinatie van de hulp en zorg aan een inwoner/gezin, ongeacht de complexiteit ervan.
	Lage drempels in de directe leefomgeving om informatie, advies, hulp en steun te organiseren. Professionals laten zich zien; de invalshoek is 'vindplaats is werkplaats'.	Vormen van wijk- en buurtgerichte communicatie. Met aandacht voor laaggeletterdheid.
VERLATEN	Onze hokjescultuur, die een brede blik belemmert op wat er echt aan de hand is en als eerste zou moeten gebeuren.	De bureaucratie, die het systeem met zijn regels leidend laat zijn in plaats van de mens en de mogelijkheden om de rek te vinden in de regels.
	De drang om de transformatie te willen organiseren en nieuwe structuren te bedenken, i.p.v. met elkaar in de uitvoering te ontdekken wat nodig is.	

GEMEENTELIJKE OPGAVEN IN HET SOCIAAL DOMEIN

De echte vernieuwing zit in het samenspel. Niets staat ons in de weg om de sociale wetten uit te voeren volgens de uitgangspunten. Wat ons te doen staat, is de verschillende krachten zo combineren dat er meer ruimte ontstaat voor eigen initiatief en eigen verantwoordelijkheid. Het komt er de komende jaren vooral op neer te versterken en te verbinden wat er is.

De gemeente Sittard-Geleen stelt zichzelf daarbij de volgende opgaven.

1. Eén sociaal domein

We gaan werken met één Sociale routekaart. Hierop komen alle organisaties, diensten en voorzieningen samen die mensen ondersteunen, de leefbaarheid vergroten en participatie bevorderen. We werken dus met één document, waarin de drie sociale wetten elkaar versterken.

2. Nieuw evenwicht

We streven naar een nieuw evenwicht tussen informele en formele ondersteuning en zorg. Het gaat met name om nieuwe manieren van organiseren op en tussen alle routes en om een nieuwe werkwijze. We trekken erop uit en waarderen (buurt)netwerken.

We zijn in de wijken, kernen en dorpen aanwezig om te luisteren en met elkaar direct te kunnen handelen. In samenhang en afgestemd op de persoonlijke situatie van diegenen die ondersteuning, hulp of zorg nodig hebben. Zonder onnodige administratieve rompslomp.

Dit kenmerkt de manier waarop we als gemeente te werk gaan:

- we zijn er om dingen mogelijk te maken;
- we behandelen inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers, zoals we zelf ook behandeld willen worden;
- we gaan veel meer loslaten in het vertrouwen dat inwoners zaken kunnen oppakken, soms beter dan wij;
- we stimuleren en faciliteren inwoners die zich (willen) inzetten voor elkaar en hun omgeving: vrijwilligers, mantelzorgers, initiatiefnemers. Opdat we talenten en nabuurschap optimaal benutten;
- we versterken de afstemming tussen informele en formele partners.

3. Gebiedsgerichte inzet

Het gebiedsgericht werken organiseren we op een menselijke en organisatorisch slimme manier. Zonder te begrenzen, want mensen bepalen zelf de schaal waarop zij actief zijn. Maar we waarderen wel het eigen karakter van de verschillende wijken, kernen en dorpen.

Inwoners en hun omgeving zijn leidend. Dat willen we als volgt tot uiting laten komen.

- a. We stimuleren bewonersinitiatieven en maken ze mede mogelijk.
- b. We bekijken de ondersteuningsvraag van inwoners integraal, dus vanuit hun totale leefsituatie.
- c. Als de vraag enkelvoudig is, dan handelen we daar ook naar: we houden het simpel.
- d. Als er meer speelt in een huishouden, op verschillende leefgebieden, dan wordt er één plan gemaakt op basis waarvan ondersteuning wordt geregeld.
- e. Inwoners hebben geen last van de verschillende wetten en regelgeving; we spreken met één mond.

Onze dienstverlening aan inwoners die het (tijdelijk) op eigen kracht niet (helemaal) redden zal beter op elkaar af worden gestemd. De netwerkbenadering is daarin cruciaal: het betrekken van mensen, netwerken en organisaties die op de verschillende routes verbonden zijn met de leefwereld van de betrokkenen. Van naaste contacten uit de kring van familie, burens, werk of het verenigingsleven op de groene route en relaties via het informele netwerk en buurtnetwerk op de gele route. Tot o.a. leerkrachten, leerplichtambtenaren, verloskundigen, huisartsen en cliëntondersteuners op de oranje route van algemene voorzieningen. En aanbieders van maatwerkvoorzieningen op de blauwe route. Vanuit deze netwerkbenadering kan vaak al vroeg worden gesignaleerd, zodat acties genomen kunnen worden om (het verergeren van) problemen te voorkomen.

In onze dienstverlening zetten we de komende jaren in op drie resultaten:

1. betere aansluiting van de geboden zorg en ondersteuning bij de sociale netwerken van mensen (starten vanuit de groene route);
2. waardering en versterking van de informele netwerken in wijken en buurten en de koppeling ervan aan de professionele netwerken (de gele route verbinden aan de oranje en blauwe route);
3. versterking van de basisvoorziening van kortdurende ondersteuning, dichtbij mensen, waardoor individuele voorzieningen minder ingezet hoeven worden (de groene, gele en oranje route ter ontlasting van de blauwe route).

4. Nieuw samenspel

Bij het boeken van resultaten in een nieuw samenspel, gekenmerkt door partnerschap, hoort een relationele manier van aanbesteden en subsidieverlening. In een open en transparant proces gaan we in dialoog met inwoners(vertegenwoordigers) en aanbieders. Met elkaar stellen we vast welke prestaties geleverd moeten worden en hoe een vinger aan de pols wordt gehouden. We komen met elkaar een manier van samenwerking overeen, waarbij we elkaar regelmatig bijpraten en overleggen of we afspraken moeten bijstellen. We investeren in duurzame relaties, gebaseerd op partnerschap. We leren met elkaar in dit nieuwe samenspel over andere vormen van ondersteuning en zorgverlening.

De Sociale routekaart kwam tot stand met 170 (in)formele partners.

Juli 2016

